

3 metų amžiaus vaikų psichologiniai ypatumai

Mylėk savo vaiką visokį... Bendraudamas su juo – džiaukis, nes vaikas – tai šventė, kuri kol kas su tavimi.

Janušas Korčakas

2-3 metų amžiaus vaiko auklėjimas – tai nuolatinis skatinimas, sunkumų įveikimo stimuliavimas, paruošimas tam, kad ne viskas gyvenime gaunasi lengvai ir greitai.

Labai svarbu formuoti vaiko pasitikėjimą savo jėgomis. Pavyzdžiui, jeigu mažyliui kažkas nepavyksta, nuraminti jį, pasakyti, kad pavyks kitą kartą. Tokioje situacijoje vaikui bus psichologiškai lengviau atlikti/įveikti užduotį.

Kiekvienas vaikas – tai asmenybė su savo interesais ir norais, pasaulio matymu. Tėvų užduotis – neneigti vaiko pasaulio suvokimo (žlugdant jo psichinę sveikatą), nereikalauti atitikti savo standartus, o aktyviai palaikyti jo saviraiškos ir savarankiškumo siekius. Reikia taip modeliuoti situacijas nukreipiant vaiko dėmesį reikiama linkme, kad vaikas mokintųsi pats priimti sprendimus, o taip pat ir atsakomybę už jų įgyvendinimą. Tik kantrybė ir pozityvumas padės tėčiui, mamai ir mažyliui išgyventi sudėtingą, bet labai įdomų etapą – „3 metų amžiaus krizę“.

3 metų krizė

Ateina laikas, kai vaikas pradeda suvokti save kaip asmenybę. Tai gali nutikti ir 2 metų vaikui, ir 2,5, ir 3 – čia nėra griežtų ribų. Vaikui kyla noras pačiam reguliuoti savo gyvenimą. Susiformuoja nelengva situacija: iš vienos pusės vaikas siekia viską daryti pats ir atsisako tėvų pagalbos, o iš kitos – jis supranta, kad negali apsieiti be tėvų. Tai gali tapti nevaldomo elgesio, protestų, isterikų ir netgi agresijos proveržių priežastimi.

Labai svarbu, kad tėvai pagarbiai elgtųsi su vaiku, leistų jam suvokti jo nuomonės, požiūrių ir interesų vertę. Taip pat svarbu palaikyti vaiko savirealizacijos siekius ir suteikti jam galimybę išreikšti savo individualumą – juk jis jau aiškiai supranta, ko nori.

3 metų krizė gali užtrukti nuo kelių mėnesių iki dvejų metų.

- Siekiant išvengti nereikalingų konfliktų, tėvai turėtų klausti vaiko leidimo tais atvejais, kai tai liečia pati vaiką: pvz. „Ar galiu tau padėti apsirengti?“, „Ar galiu sušukuoti tau plaukus?“, „Kokią suknelę/megztinį norėtum apsirengti?“ ir t.t.
- Būkit išmintingi – nusileiskit smulkmenose: juk nenutiks nieko baisaus, jeigu, pvz., vaikas apsimaus skirtingas kojines, iš pradžių suvalgys antrą patiekalą, o tik paskui – sriubą, arba jeigu jis pasiims į kiemą būtent tokias mašinytes, o ne kitokias; jeigu vaikas agresyviai reaguoja į pagalbos/patarimo pasiūlymą, nors jam pačiam nesiseka kažką padaryti – leiskite daryti pačiam kaip išeina, paskui perdarysite be jo.
- Rinkitės kompromisus, venkite ultimatumų: tegul vaikas pats renkasi jam tinkamiausią sprendimą iš kelių.
- Auklėjimą remkite ne bausmėmis, bet pozityviais paskatinimais.
- Dažniau girkite vaikus, negailėkite apkabinimų ir šiltų žodžių – tai ne tik padės lengviau išgyventi krizines situacijas, bet ir teigiamai veiks vaiko savivertę, leis jam jaustis mylimam.

Svarbu:

- Reikia skatinti vaiko savarankiškumą, girti jį už kiekvieną pasiekimą (pasakyti „šaunuolis“ nepakanka: visada paaiškinkit, už ką giriat. „Džiaugiuosi, kad tu pats apsirengei“, „Ačiū, kad nunešei puodelį prie kriauklės“, „Man patinka, kaip tu nupiešei zuikučio ausytes“ ir pan.).
- Rodyti dėmesį pastangoms: vaikas turi žinoti, kad tėčiui ir mamai rūpi jo darbo rezultatas.
- Nereikėtų perimti iniciatyvos ir užbaiginti tos užduoties, kurią pradėjo vaikas, bet jam nepavyko jos užbaigti. Geriau palengvinti pačią užduotį arba patarti, paskatinti atlikti iki galo.
- Tėvai neturėtų juoktis, jeigu vaikui nesisekė kažką padaryti.
- Tėvai turėtų būti kantrūs: juk tam, kad kažką išmokti, reikia laiko.
- Nebarti mažylio, jeigu jam nepavyko kažko padaryti be klaidų ir tvarkingai, netgi jeigu jis sulaužė žaislą bandant suprasti, kaip jis padarytas.
- Demonstruoti pasitikėjimą tuo, kad vaikui pavyks atlikti užduotį.

*Paruošė Salininkų lopšelio-darželio psichologė
Jelena Žolonko.*